

PERSISTÈNCIA I INTENSIFICACIÓ DE LA INSOSTENIBILITAT EN LA SOCIETAT DEL DESCONEIXEMENT (AMBIENTAL). EL PAPER DE LA PARTICIPACIÓ VIRTUAL¹.

Joan David Tàbara
Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals
Universitat Autònoma de Barcelona.

RESUM:

La present ponència pretén analitzar des d'una doble vessant, la crítica i la constructiva, alguns dels mites més freqüents als que hom incórrer alhora d'examinar les qüestions i relatives a la sostenibilitat, la participació del públic, la suposada 'societat de la informació' i les noves eines d'Informació i Comunicació (EIC) electròniques. El primer mite té a veure en l'estesa creença que la sostenibilitat és solament un discurs, que no requereix de pràctiques contundents, efectives, multidimensionals i a escales múltiples dirigides a la reducció, en termes absoluts, en el malbaratament de recursos, així com en la millora de la conservació de la diversitat (natural i cultural) o la restauració de la qualitat dels ecosistemes globals i locals. La segona creença, de dubtosa consistència lògica, està relacionada amb el fet de pensar que la participació –com a procés– és una condició suficient per garantir la sostenibilitat. El tercer mite té a veure amb el pressupòsit que vivim en una suposada 'societat del coneixement', quan l'evidència diària ens demostra, en relació a les incerteses relatives al medi ambient i la sostenibilitat, que la nostra ignorància ambiental creix i s'intensifica precisament a mesura que avança el nostre coneixement formal sobre la crisi i l'abast de la crisi ambiental global. Finalment s'argumenta que els problemes de sostenibilitat no són un problema de manca de quantitat d'informació ni de manca de tecnologies de la informació, ja que els problemes de sostenibilitat són problemes socials que requereixen solucions socials -i doncs, que no tenen únicament un caràcter tecnològic o quantitatiu, sinó qualitatiu i humà. Amb tot, i a l'igual que ocórrer en tot mite, també argumentem que els mites a l'entorn de la sostenibilitat, la participació o les EIC electròniques també tenen algun contingut de raó. Per una part, és evident que una participació àmplia i responsable, en tant que s'ompli de contingut substantiu, moral i reflexiu i que disposi del suport de les millors eines d'informació i comunicació possible, és una condició necessària, encara que no suficient, per crear aquelles institucions socials que progressivament puguin anar avançant en la millora de la sostenibilitat -o més concretament, pal·liar els efectes més negatius dels processos ja irreversibles de l'actual insostenibilitat institucionalitzada. I per l'altra, en tant que aquestes noves eines poguessin arribar a compensar els greus dèficits de qualitat en la representació del coneixement i dels valors que mostren els actuals processos de decisió suposadament democràtics, i així contribuir a crear veritables *estructures estables de reflexió i participació vers la sostenibilitat*, certament la participació virtual en xarxa, tot i les seves òbvies mancances, podria arribar a tenir un paper de tot central i imprescindible a la present societat del desconeixement ambiental global.

Algunes referències

- Tàbara, D., Saurí, D. & Lemkow, L. 2005. 'Els riscos ambientals a Catalunya' a E. Llebot (Ed). *L'Estat del Medi Ambient a Catalunya*. Barcelona: ICTA-UAB, pp. 225-250.
- Tàbara, D. & S. Giner. 2004. 'Diversity, civic virtues and ecological austerity' *Revue Internationale de Sociologie / International Review of Sociology* Vol 14(4):261-83.
- Tàbara, D. 2003. 'Teoría socioambiental y sociología ecológica' Publicat a S. Giner, *Teoría Sociológica Contemporánea*. Madrid: Ariel, p.431-458.
- Tàbara, D., Polo, D. & Lemkow, L. 2003. 'Precaución, riesgo y sostenibilidad en los organismos agrícolas modificados genéticamente'. *Política y Sociedad*, 40(3): 81-103.
- Tàbara, D. 2002. 'El bé comú ambiental i la participació del públic a l'Administració'. Publicat a *La Participació Pública en els Procediments Administratius Ambientals*. Fundació Internacional Olof Palme, l'Institut Internacional de Dret i Medi ambient, pp.9-24.
- Tàbara, D. 2002. 'Sustainability Culture'. Publicat a *Governance for Sustainable Development*. Barcelona: Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible, Institut Internacional de la Governabilitat & Generalitat de Catalunya. Col·lecció *Papers de Sostenibilitat*, 2: 53-85. <http://www.iigov.org/gds/23/63-85.pdf>
- Tàbara, D. 1999. *Acció ambiental. Aprenentatge i participació vers la sostenibilitat*. Illes Balears: di7 edició. SCEA / SBEA.

¹ Ponència a ser presentada a la jornada 'models de participació en xarxa'. Centre de Cultura Contemporània, 9 de Març 2005. Organitza Associació Vegga – Associació per a la Innovació Estratègica.